

dm

1
9

101

MILITAIRE INLICHTINGENDIENST

COMPAGNIE

Van de redactie

kap. R.C. de Jong

INFO-SCOOP nummer negen is het laatste nummer voor de zomerperiode. In nummer nul hebben wij de verschijningsdata al bekendgesteld zodat de meeste van u hiervan op de hoogte zijn.

Sinds ons eerste nummer zijn er echter zoveel adressen aan onze verzendlijst toegevoegd dat het op zijn plaats is de resterende verschijningsdata voor 1993 nogmaals te publiceren.

De volgende nummers van INFO-SCOOP worden verspreid op:

27 augustus, 10 en 24 september, 8 en 22 oktober, 5 en 19 november, 3 en 17 december.

Het eerstvolgende nummer kunt u dus op 27 augustus tegemoet zien en niet, zoals u misschien zou verwachten, over twee weken.

Deze week zetten wij de nieuwe trend in onze artikelen voort. Ook ditmaal een verandering: onze wapen-, en materieelrubriek verschijnt voortaan onder een nieuwe naam:

"Op de korrel:"

Ook hebben wij in dit nummer een nieuwe vaste rubriek:

"Vraag en Antwoord". Hier gaan wij in op uw vragen.

In dit nummer:

Update Joegoslavië	pagina 2
VN-Nieuws	pagina 4
Rwanda	pagina 5
Vraag & Antwoord	pagina 8
CVSE	pagina 9
Op de korrel: de M-80	pagina 12
Bijlage A	pagina 17
Bijlage B	pagina 18
Bijlage C	pagina 19

Update Joegoslavië

dd 13-07-93

tint J.P. Duister

Inleiding

Op 29 juni besloot het presidium van Bosnië als reactie op het opdelingsplan van Milosevic en Tudjman, een commissie in te stellen die een eigen plan zou gaan formuleren voor de opdeling van Bosnië. Op 8 juli kwam deze commissie met haar plan. Zij stelde een federatie voor. Indien een federatie wordt afgevoerd moet Bosnië een protectoraat van de VN worden. Intussen is de situatie aan het front voor de Moslims snel verslechterd. Zepce en Zavidovici zijn gevallen en Maglaj is een belegerde enclave geworden. Als gevolg van de strijd in midden-Bosnië stagneert de hulpverlening. Daarnaast kampt het UNHCR met een tekort aan middelen.

Federatie contra confederatie

De onderhandelingen spitsen zich toe op twee plannen:

1. Een confederatie: Dit plan voorziet in de opdeling van Bosnië in drie etnisch ministaatjes georganiseerd in een losse confederatie. Binnen deze confederatie zouden de ministaatjes een vrijwel volledig autonoom status krijgen met het recht internationale verdragen af te sluiten. Het centrale gezag zou zeer weinig bevoegdheden hebben. Het plan tot opdeling van Bosnië is een plan van de Kroatische president Tudjman en van de Servische president Milosevic. Het wordt gesteund door de onderhandelaars Owen en Stoltenberg, die de zegen hebben van de EG.
2. Een federatie: Het presidium van Bosnië wil een federatie met aanzienlijke provinciale, culturele en sociale autonomie voor de verschillende eenheden binnen de federatie. De federatie krijgt een krachtig centraal gezag met de zegen

schap over het buitenlands beleid en defensie.

Het Bosnische presidium verwerpt daarmee het opdelingsplan van Milosevic en Tudjman, en komt met een eigen plan. Over dit plan, een federatieve staat, wil het presidium in Genève onderhandelen. Dit betekent niet dat het presidium, bestaande uit tien leden, nu eensgezind is. Zo zei het Kroatische presidiumlid Akmadzic dat hij optimistisch was over de onderhandelingen waarbij ook het Servisch-Kroatisch plan besproken zou worden, terwijl de vice-president, en presidiumlid, Ganic, een moslim, stelde dat er eerst een staakt het vuren bereikt moest worden en de watervoorziening van Sarajevo hersteld voordat de onderhandelingen gestart konden worden.

De strijd rond Maglaj

De strijd in Bosnië vertoont nu een aantal merkwaardige kenmerken. Het voormalige bondgenootschap tussen Moslims en Bosnische Kroaten houdt op een aantal plaatsen stand. De Moslims en Bosnische Kroaten vechten in Brcko, bij de Servische corridor, nog wel gezamenlijk tegen de Bosnische Serven en de Bosnische Kroaten vechten tegen de Bosnische Serven bij Trebinje. In centraal Bosnië daarentegen is het bondgenootschap uit elkaar gespat. In de regio rond Travnik, Kiseljak, Vitez, Gornj Vakuf en Konjic staan de Moslims en Bosnische Kroaten tegenover elkaar en zijn die gebieden inzet van strijd en etnische zuivering. Die strijd is ook naar Mostar overgeslagen.

Maar ook een gezamenlijk Bosnisch Servisch en Kroatisch blok is gevormd. Nu de Bosnische Kroaten en Serven elkaar aan de onderhandelingstafel gevonden hebben met het voorstel tot opdeling en de vorming van een confederatie begint de militaire samenwerking tussen Bosnische Kroaten en Serven vorm te krijgen. De strijd rond Maglaj is hier een voorbeeld van. Hier vechten Bosnische Kroaten en Serven samen tegen de Moslims en hebben succes geboekt. De steden Zepce en Zavidovici zijn als gevolg van deze nieuwe samenwerking gevallen. Hiermee hebben de Bosnische Serven nu onder Maglaj een tweede corridor weten te creëren (zie bijlage C). Hierdoor is Maglaj nu een geïsoleerde enclave waar 100.000 mensen in de val zitten.

De hulpverlening

Als gevolg van de strijd in midden-Bosnië tussen Kroaten en Moslims zijn veel routes afgesloten en vernield. Hierdoor kunnen hulpkonvoeien niet rijden. Daar komt bij dat zowel de Bosnische Kroaten als Bosnische Serven konvoeien niet willen doorlaten of tolgeld eisen. Soms wordt de helft van de lading opgeëist. De Bosnische Serven hebben zelfs een prijslijst gemaakt die bepaald hoeveel er betaald moet worden om te mogen passeren: 500 dollar voor een pantservoertuig, 240 dollar voor een vrachtwagen en 140 dollar voor een personenwagen. Aangezien de VN hieraan niet wil meewerken stagneert de toevvoer van hulpmiddelen.

Daarnaast heeft het UHCR een tekort aan geld om de hulpverlening op peil te houden. De UNHCR heeft dit jaar nog 800 miljoen dollar nodig om de hulpverlening op peil te houden maar heeft slechts 250 miljoen dollar in kas. De bereidheid van de donorlanden om de humanitaire operatie in Bosnië te financieren is sinds vorig jaar sterk afgenomen. Bijdragen aan het UNHCR gebeurt op vrijwillige basis.

VN-Nieuws

dd 13-07-93

titel: J.P. Dunster

Voormalig Joegoslavië

Het Spaanse ministerie van Defensie gaat haar troepen uit Mostar terugtrekken. Op het ogenblik is daar één cie gestationeerd.

De Veiligheidsraad van de VN heeft op 30 juni ingestemd met de verlenging van het mandaat voor UNPROFOR met drie maanden tot 30 september. Kroatië had liever gezien dat de verlenging met één maand was geschied.

De CVSE-missie in Klein-Joegoslavië, die waarnemers in Kosovo, de Sandzak en Vojvodina heeft gestationeerd, wordt teruggetrokken. Klein-Joegoslavië stemde niet langer in haar aanwezigheid toe.

De eerste 150 Amerikanen zijn gearriveerd in Macedonië. In Macedonië worden 300 Amerikaanse troepen gestationeerd naast de 700 al aanwezige Scandinavische blauwhelmen. De Amerikanen staan onder bevel van de Deense generaal Saermark Thomsen.

Voor de Safehavens, die door 7500 man zouden moeten worden beveiligd, zijn nu toezeggingen voor 3000 man binnen van Pakistan, Tunesië, Bangladesh, Algerije, Frankrijk en Nederland. Volgende week zal een verkenningsmissie vertrekken die de komst van de 400 Nederlandse logistieke troepen moet voorbereiden. Deze zullen tussen eind augustus en eind september aankomen. Deze troepen zouden kunnen helpen met verkeerscontrole, mobiele herstelploegen en brandstoftransport.

De verkenningsmissie is tot nader order uitgesteld.

Zes Islamitische staten en de PLO hebben op 13 juli 18.000 man troepen aangeboden om de safehavens in Bosnië te beschermen. Tweederde van dit aantal komt van landen waarvan de troepen niet aanvaard worden zoals Iran en de PLO. Ook de Turkse bijdrage zal worden afgewezen op grond van het feit dat het land aan de Balkan grenst. Met de overige troepen

komt de VN aan de vereiste 7500 man die zij gevraagd had. Van de EG dragen nu alleen Frankrijk en Nederland bij aan het contingent van 7500.

De NAVO heeft een plan goedgekeurd voor de beveiliging van de zes safehavens. Het plan voorziet in de bescherming van de safehavens door 80 vliegtuigen van de VS, Engeland, Frankrijk en Nederland. Dit plan moet eerst voorgelegd worden aan de VN.

Rwanda

vdg. Van Euren / vdg. Offerberg

Inleiding

Het ministerie van Defensie heeft besloten dat Nederland militairen voor de missie UNOMUR in het grensgebied tussen Oeganda en Rwanda gaat leveren. Omdat de hoofdtaak van deze waarnemers voornamelijk te maken heeft met het controleren van de naleving van de verdragen die zijn gesloten tussen de Rwandese regering en de FPR ("Front Patriotique Rwandais", de rebellen in het buurland Oeganda). Deze partijen zijn een neutrale zone overeengekomen waarbij de Rwandese strijdkrachten op hun huidige posities (maart 1993) blijven en de FPR-strijdkrachten zich terugtrekken tot de posities die zij voor 7 februari 1993 innamen. Deze neutrale zone zal door de VN-waarnemers, waaronder dus nederlandse militairen, worden gecontroleerd.

Rwanda

Rwanda is een kleine, dichtbevolkte, geheel door andere landen omsloten, staat in Centraal-Afrika met 7,5 miljoen inwoners. In het noorden grenst het aan Oeganda, in het oosten aan Tanzania, in het zuiden aan Boeroendi en in het westen aan Zaïre. De grootste problemen van het land zijn de overbevolking, de ongunstige ligging (de dichtstbijzijnde kust ligt op een afstand van meer dan 1000 km), de lage agrarische produktie en de tegenstellingen tussen de grote bevolkingsgroepen, de Bahutu en Batutsi.

De oudste bewoners van Rwanda zijn de Batwa (kortweg Twa), een pygmeeëvolk. Zij vormen nog geen 1% van de bevolking. Als groep staan zij onder aan de maatschappelijke ladder. De Bahutu (Hutu) vormen 90% van de bevolking. Zij zijn een volk van landbouwers. De derde bevolkingsgroep zijn de Batutsi (Tutsi), zij maken ±10% van de bevolking uit en zijn van oorsprong herdersnomaden.

In Rwanda worden als officiële talen Frans en Kinyarwanda gesproken. Kinyarwanda is een

Bantu-taal die door zowel Hutu als Tutsi wordt gesproken. In bepaalde grensgebieden wordt het Swahili als handelstaal gebruikt.

Landschap

Lac Kivu ligt in het westelijke deel van de Rift Vallei, op 1.460m hoogte. Ten oosten van dit meer loopt het land steil omhoog tot een berg- en plateaugebied, dat de waterscheiding vormt tussen de Zaïre en de Nijl. De zone rond het vulkanische Monts Virungi in het noordwesten bereikt een hoogte van 4.000m. Deze berg is bekend uit de film "Gorilla's in the mist". Ten oosten van de hooglanden gaat het land trapsgewijs via een aantal plateaus over in een gebied met heuvels en moerassige meren (gemiddelde hoogte 1.300m).

Rwanda heeft geen spoorwegen en de rivieren zijn niet bevaarbaar. In 1987 had het wegennet een lengte van 12.070km, waarvan 2.205km hoofdwegen en 1.885km secundaire wegen. Rwanda heeft twee internationale vliegvelden namelijk in Kigali en in Kamembe.

Weer en klimaat

De Rift Vallei is heet en droog, met een gemiddelde jaartemperatuur van 23 graden Celsius en een gemiddelde jaarlijkse neerslag van 760mm (in Nederland is de gemiddelde jaarlijkse neerslag 765mm). In het hoogland ligt de gemiddelde temperatuur rond de 17 graden Celsius (in Nederland is de gemiddelde jultemperatuur 17 graden Celsius) en de neerslag rond de 1370mm. Naar het oosten toe stijgt de gemiddelde temperatuur en neemt de neerslag af. Er zijn twee regenseizoenen: maart tot mei en oktober tot december.

Samenleving

Ruim de helft van de bevolking belijdt het Rooms-Katholicisme. Het Protestantisme heeft een aanhang van ca. 18%. De rest van de bevolking is aanhanger van een traditionele godsdienst.

De algemene gezondheidstoestand is slecht en de medische voorzieningen zijn ontoereikend. Het lager onderwijs is gratis, echter het tekort aan scholen is een van de redenen dat slechts de helft van de kinderen het basisonderwijs afmaakt.

Er verschijnt in Rwanda één dagblad. Het radiostation van de overheid zendt uit in de drie landstalen.

Historia

Rwanda is niet zoals veel Afrikaanse staten een kunstmatig gevormd land uit de koloniale tijd, maar was al enkele eeuwen een gevestigd koninkrijk. Van de 7e tot 10e eeuw dienden de landbewerkende Hutu meerderheid de Tutsi in ruil voor bescherming en gebruik van vee. Het gebied werd in 1858 door de eerste Europeaan bezocht en werd een Duits protectoraat van 1899 tot 1916, waarna het deel uit ging maken van het Belgische Ruanda-Urundi. Het een en ander escaleerde tot etnische zuiveringen in 1959 waardoor nog meer Tutsi vluchtten. In 1961 werd de Tutsi monarchie afgeschaft en verklaarde Rwanda zichzelf tot een republiek, die in juli 1962 internationaal erkend werd.

Sinds de onafhankelijkheid werd de geschiedenis van Rwanda gekenmerkt door etnische conflicten: als reactie op een aanval van Tutsi in december 1963 vond er een slachting plaats waarbij meer dan 10.000 mensen vermoord werden en velen het land ontvluchtten. Na de eliminatie van de Tutsi als een politieke machtsblok werd in 1960 het etnische conflict naar de achtergrond verschoven door het conflict tussen de Hutu uit het noordelijke en het centrale deel van Rwanda. De coupe van 1973 brengt het noordelijke deel aan de macht. Echter, ook het noorden was verre van homogeen: er bestond een duidelijke rivaliteit tussen de steden Gisenyi en Ruhengeri, waarbij Gisenyi zelf de voorkeur had van de president. Ook Gisenyi zelf werd verscheurd door conflicten tussen de Bushiru (thuis district van de president) en de naburige Bugoyi.

Vluchtelingen

De vluchtelingen vanuit Rwanda zijn hoofdzakelijk naar Oeganda gevlucht. Echter ook naar de andere buurlanden Boeroendi, Tanzania en Zaire. In oktober 1982 sloot Rwanda zijn grens met Oeganda nadat 45.000 Rwandese vluchtelingen, vanuit Oeganda, het land binnenkwamen op de vlucht voor Oegandese vervolging. Aan de Oegandese kant van de grens werden vervolgens nog eens 32.000 vluchtelingen kampen ondergebracht. In maart 1983 kwamen Rwanda overeen om opnieuw meer dan 30.000 vluchtelingen op te nemen, maar de Oegandese vervolging van etnische Rwandezen ging door, met als gevolg dat in december 1983 duizenden naar Tanzania vluchtten. In november 1985 werd bekend gemaakt dat 30.000 etnische Rwandese vluchtelingen opnieuw naar Oeganda emigreerden. In 1986 maakte het UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) bekend dat er ongeveer 110.000 geregistreerde Rwandese vluchtelingen leefden in Oeganda, waarbij werd aangenomen dat een nog groter aantal zich in Oeganda gevestigd had. In juli werd een declaratie afgegeven waarin besloten was dat Rwanda grote aantallen vluchtelingen geen toestemming meer verleende om terug te keren naar het land, omdat de economie niet in staat was om een dergelijke vluchtelingenstroom op te vangen.

De relatie tussen Rwanda en Oeganda verbeterde toen in hetzelfde jaar president Museveni van Oeganda aankondigde dat Rwandezen die meer dan 10 jaar in Oeganda woonachtig waren automatisch het Oegandese staatsburgerschap verkregen. Bovendien kwam er overleg op gang (met staatsbezoeken) waarbij het probleem van de grensbeveiliging aan de orde kwam, wat uiteindelijk leidde tot een gezamenlijk communiqué in 1988. In 1988 waren de problemen verschoven naar de zuiderburen, hernieuwde etnische spanningen in Boeroendi leiden tot de vlucht van ca 80.000 vluchtelingen van hoofdzakelijk Hutu naar Rwanda in augustus 1988. Met behulp van internationale steun heeft Rwanda uiteindelijk het hoofd boven water weten te houden.

In 1989 verslechterde de economische en politieke situatie drastisch, als gevolg van zowel interne als externe factoren. Interne factoren, als bodem verarming en overbevolking resulteerden in tegenvallende oogsten.

Voeds
gezoc
mens
de w
een l
kwal
buog
vond
versc
van
corru
jespc
bezu
leidd

In 1
king
wert
tot
waa
voor
het
van
wor
in C
Oeg

Op
cri:
zic
of
Tu
na
se
mi
19
va
vc
(N
gi
di
Fi
si
te
s
ti
s

li
p
s
c
f

Voedselhulp, voornamelijk uit het zuiden, werd gezocht voor meer dan 600.000 hongerende mensen. Externe factoren, als het kelderen van de wereld koffie prijzen, gecombineerd met een lage opbrengst van bonen met een slechte kwaliteit, leidden tot grote betalingsbalans- en budgettaire problemen. Naast deze factoren vonden diverse politieke schandalen plaats: verschillende ministers en leden van de familie van de president werden beschuldigd van corruptie, illegale handelspraktijken en vriendschapspolitiek. De introductie van een economisch bezuinigingsprogramma in december 1989 leidde tot groot publiek ongenoegen.

In 1990 werd vooruitgang geboekt met betrekking tot twee politiek hete hangijzers. In mei werd er een officieel rapport met betrekking tot de Rwandese vluchtelingen gepubliceerd, waarin een meer liberale benadering werd voorgesteld. Er werd echter ook erkend, dat het zeer onwaarschijnlijk was dat aan de eisen van de vluchtelingen tegemoet gekomen zou worden. Ook de situatie van de vluchtelingen in Oeganda werd besproken in een Rwandees-Oegandees ministerieel rapport.

De burgeroorlog sinds 1990

Op 1 oktober 1990 echter brak er een grote crisis uit in het land: circa 10.000 rebellen die zichzelf het "Front Patriotique Rwandais" (FPR, of Inkotanyi) noemen (voornamelijk verbannen Tutsi), trokken de grens over vanuit Oeganda naar noord-oost Rwanda, waarbij ze snel diverse steden bezetten. De meeste rebellen die meededen aan de eerste aanval waren al sinds 1959 naar Oeganda gevlucht. Ze bekleden vaak topposities in het Oegandese leger. Ze vochten mee in de "National Resistance Army" (NRA) gedurende de machtsovername in Oeganda door Yoweri Museveni. Op verzoek van de president van Rwanda werden Belgische en Franse paratroopers geplaatst in Kigali (hoofdstad Rwanda) teneinde buitenlandse bedrijven te beschermen en evacuatie routes veilig te stellen. Ze werden echter niet in de strijd betrokken: ca. 70 km buiten Kigali werd de FPR staande gehouden.

Internationaal slaagde de FPR erin zich te presenteren als een multi-rationale en democratische beweging, die als doelstelling had een corrupte, incapabele regering omver te werpen. Het gevolg hiervan was, dat de Belgische

regering onder druk kwam te staan om de militaire hulp aan Rwanda te beëindigen. Op 1 november 1990 werden de Belgische troepen dan ook teruggetrokken. Dit vertrek viel samen met een verklaring van de Rwandese regering dat de FPR overwonnen was en de indringers gevlucht waren naar Oeganda. De FPR ontwikkelde nu guerilla tactieken, waarbij vanuit Oegandese bases het grensgebied in het noorden en noord-westen aangevallen werd. Oeganda werd dan ook beschuldigd actief de FPR te steunen, hoewel dat natuurlijk ontkend werd.

Het conflict duurde voort tot juli 1992; duizenden doden vielen aan beide kanten; honderden burgers woonachtig in de grensgebieden werden gedood; ca. 100.000 burgers werden verjaagd. Het een en ander leidde tot een toename van etnische conflicten. Eind juli 1992 werd een staakt het vuren bereikt waarbij een neutrale zone vastgesteld werd. Dit staakt het vuren werd gecontroleerd door een 50-tal Afrikaanse militaire waarnemers.

Politieke hervormingen die voor het conflict opgestart waren werden versneld uitgevoerd door de invasie. In juni 1991 werden meerdere politieke partijen legaal (totaal 14 in maart 1992) en werd een nieuw multi-partijen stelsel en volledige persvrijheid ingevoerd. In april 1992, na een serie mislukte pogingen om een overgangsregering te vormen, werd een regering samengesteld die gebaseerd was op een brede coalitie: de vier oppositie-partijen samen met het MRNDD (Mouvement républicain national pour la démocratie et le développement). De premier van het kabinet was Dismas Nsengiyaremye van het voormalige MDR (Mouvement Democratique Republicain). Tevens werd aangekondigd dat meer-partijen verkiezingen voor de gemeente besturen en het presidentschap zouden worden gehouden voor april 1993. Eind april 1992 deed president Habyarimana afstand van zijn militaire titel en functies daar de nieuwe grondwet het deelnemen in de politiek gecombineerd met het leger niet toeliet.

UNOMUR

De aanvallen van het FPR vanuit Oeganda op de noordelijke zones in Rwanda en de veronderstelde steun van Oeganda aan het FPR hebben geleid tot het inzetten van VN-waarne-

mers. Deze waarnemers van UNOMUR (United Nations Observers Mission Uganda/Rwanda) worden ingezet in het grensgebied van Rwanda en Oeganda. Nederland zal ook militairen leveren voor UNOMUR. UNOMUR wordt voorlopig voor een periode van zes maanden ingesteld en bestaat uit 81 militaire waarnemers en 24 personen voor de civiele staf.

De politieke situatie in de buurlanden van Rwanda kan van invloed zijn op de situatie in het grensgebied Oeganda/Rwanda. Met name de machtsovergang van de Tutsi naar de Hutu in Boeroendi kan voor nieuwe conflicten zorgen.

Vraag & Antwoord

Voorwoord van de redactie

De redactie wil hierbij een nieuwe rubriek introduceren, die de bedoeling heeft om vragen van de lezers te beantwoorden. Deze vragen kunnen zijn naar aanleiding van een artikel uit de Info-scoop waarin u om een nadere toelichting vraagt bij onduidelijkheden of het toelichten van een begrip, maar zij kunnen ook betrekking hebben op een onderwerp dat op de TV of in de krant aan de orde is gekomen. De redactie zal dan trachten een antwoord te geven en eventueel een artikel aan de vraag wijden indien daartoe aanleiding is. Eventuele reacties en vragen kunnen worden gezonden naar het adres zoals dat vermeld staat in het colofon. Indien u aanvullingen heeft op antwoorden gegeven door de redactie dan kunt u ons die natuurlijk ook toezenden.

Opening van de rubriek

Wat is de effectieve dracht van de 14,5 mm KPV?

Tweede Luitenant
Poeistra

De effectieve dracht is 8000 mtr (horizontaal) en 1400 mtr (verticaal).

Naar aanleiding van uw overzicht van de VN-missies in de rubriek VN-nieuws zou ik graag wat meer over het CVSE willen weten. Wat voor soort organisatie is het CVSE, welke landen nemen eraan deel en wat zijn de taken van de CVSE?

Kapitein
Rietdijk

Het CVSE kent de Nederlandse militair voornamelijk van de Verificatie-missies in het kader van de vermindering van de conventionele

strijdkrachten zoals vastgelegd in het Verdrag aangaande de Conventionele Strijdkrachten in Europa (CSE). Dit Verdrag maakt deel uit van het CVSE-proces. Daarnaast is de Nederlandse militair ook bekend met het fenomeen van buitenlandse waarnemers bij grote oefeningen. Dit zijn afspraken die ook in het kader van het CVSE-proces zijn geregeld. Wat het CVSE-proces precies is wordt in het onderstaande artikel uitgelegd.

Wat is het CVSE: Een inleiding

dr. J.P. Duinker

Bij het beantwoorden van de vraag wat het CVSE (Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) nu eigenlijk is maakt u het ons erg lastig. De CVSE heeft zich namelijk in de loop der jaren ontwikkeld tot een complex fenomeen in de internationale betrekkingen met unieke procedurele kenmerken. De CVSE is daarom moeilijk te vergelijken met enig andere internationaal forum. Om de aard van het CVSE-proces te begrijpen is het noodzakelijk dat er ingegaan wordt op de achtergronden van haar oprichting, het doel van de CVSE, de werkgebieden van het CVSE, en het bepalen wat het CVSE niet is. Het stuk wordt afgesloten met de ontwikkelingen na 1990 toen Europa onder invloed van de ineenstorting van het communisme in Oost-Europa een ander aanzien kreeg.

Achtergronden bij het ontstaan van de CVSE

Na de Tweede Wereldoorlog waren de geallieerden uiteengevallen in twee blokken; het westen onder leiding van de Verenigde Staten en het Oosten onder leiding van de Sovjet Unie. De tweedeling deelde ook Duitsland in tweeën waardoor een vredesregeling van Duitsland met de geallieerden ingewikkeld werd. Met de vorming van de militaire allianties werd de tweedeling bestendigt.

In de jaren vijftig spande de SU zich in om een soort Europees veiligheidssysteem op te zetten. De reden hiervoor was dat de SU wilde

voorkomen dat West-Duitsland zich zou aansluiten bij de NAVO. Het westen blokkeerde deze pogingen waardoor de conferenties over dit onderwerp alleen bijgewoond werden door de Oost-Europese staten. Uit deze conferenties kwam uiteindelijk het Warschau-pact Verdrag voort. In de jaren zestig nam het Warschau-pact het initiatief een Europese veiligheidsconferentie te organiseren. Doel was het nemen van maatregelen om vrede en veiligheid in Europa te versterken. Om tot zo'n conferentie te komen moesten een aantal moeilijkheden worden overwonnen die samenhangen met de verschillende doelen die oost en west nastreefden.

De Oost-Europese staten waren voornamelijk uit op de erkenning van de territoriale status quo zoals die was ontstaan na de Tweede Wereldoorlog. Het westen had namelijk geweigerd om een aantal grenzen, zoals de Oder-Neisse grens tussen Duitsland en Polen, te erkennen. Daarnaast waren de Oost-Europese staten geïnteresseerd in het ontwikkelen van de economische relaties tussen oost en west. Het westen wilde de territoriale situatie in Oost-Europa helemaal niet erkennen. Het westen had meer belang bij militaire veiligheidsvraagstukken en in humanitaire kwesties. De Oost-Europese staten daarentegen beschouwden humanitaire zaken zoals mensenrechten, als een interne zaak van de betreffende staten waarin zij geen inmenging dulden.

Een compromis tussen deze verschillende belangen leek, ook gezien de gespannen relatie tussen oost en west in die jaren, lichtjaren verwijderd. Eind jaren zestig begin jaren zeventig werden de relaties meer ontspannen. Dit was onder meer te danken aan de "Ost-Politik" van Willy Brandt en het eerste SALT Verdrag aangaande de vermindering van kernwapens in 1972. In dat zelfde jaar werd besloten een Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) te organiseren. De eerste conferentie vond plaats in Helsinki en duurde van 1973 tot 1975. De conferentie werd met de ondertekening van het slotdocument van Helsinki door de staatshoofden van de 35 deelnemende landen in 1975 afgesloten. Daarmee werd het de eerste Topconferentie in het CVSE-proces. Daarnaast werd besloten om onderhandelingen te beginnen over Wederzijdse en Gelijkwaardige Krijgsmacht Reducties, ofwel Mutual and Balanced Force Reductions (MBFR). Deze laatste onderhandelingen begonnen in 1973 en sleepten zich voort tot 1989 toen deze onderhandelingen naar de Conventional Forces and Armaments in Europe (CFE) werden overgebracht. Het CFE werd al in 1990 met succes afgesloten. De NAVO maak-

te zo het belang duidelijk dat zij hechten aan de link tussen onderhandelingen over politieke (CVSE) en militaire (MBFR, later CFE) ontspanning.

Doel van het CVSE

Samenvattend kan het doel van het CVSE gekenmerkt worden als het creëren van een ontmoetingsforum waarin alle Europese staten over specifiek Europese aangelegenheden kunnen praten. De specifieke problemen van Europa, zoals veiligheidszaken, humanitaire zaken, economische samenwerkingsverbanden, staan hierin centraal. Hiermee hadden de Europese staten eindelijk een forum waarin zij elkaar konden ontmoeten buiten organisaties als de VN om, waaraan immers alle landen van de wereld deelnemen.

Werkterrain van het CVSE

Uit het slotdocument van Helsinki komen deze problemen ook naar voren. Om het overleg over deze zaken op verschillende terreinen te vergemakkelijken werden de verschillende problemen in afzonderlijke groepen, "manden", bijeen gebracht. Er zijn vier manden:

1. Zaken betreffende de veiligheid in Europa
2. Samenwerking op het gebied van economie, wetenschap en milieu.
3. Samenwerking op het gebied van humanitaire zaken.
4. Afspraken die betrekking hebben op vervolg conferenties.

ad 1

De eerste "mand" bevat twee hoofdzaken:

- a. De declaratie betreffende principes die de relaties tussen de deelnemende staten moet regelen; Dit zijn tien principes. Deze principes gaan in op zaken als de onschendbaarheid van de grenzen, respect voor de rechten verbonden aan de soevereiniteit van een staat, de territoriale integriteit van een staat, het afzien van geweld, de samenwerking tussen staten enz.
- b. Het document betreffende vertrouwenwekkende maatregelen en aspecten van

veiligheid en ontwapening. Dit is het militaire gedeelte van de slotakte. Dit document over de Vertrouwenwekkende maatregelen zegt dat oefeningen waaraan meer dan 25.000 man aan deelnemen binnen een straal van 250 kilometer van de grens aangekondigd moet worden.

ad 2

In samenwerking op economisch, wetenschappelijk en milieu gebied was Oost-Europa erg geïnteresseerd. Doel was om een economisch raamwerk voor een dergelijk samenwerking op te bouwen.

ad 3

Met samenwerking op humanitair gebied werden de volgende zaken bedoeld:

1. Menselijk contact. Ofwel de mogelijkheid dat mensen uit oost en west elkaar vrijelijk kunnen ontmoeten. Dit geldt bijvoorbeeld voor families die door de tweedeling gescheiden waren.
2. Vrije uitwisseling van informatie.
3. Samenwerking en uitwisseling van cultuur.
4. Samenwerking en uitwisseling van onderwijs

De eerste twee zaken waren erg moeilijk voor de Oost-Europese landen te aanvaarden, maar dit was de prijs die zij voor overeenstemming in de manden 1 en 2 moesten betalen.

ad 4

Men koos voor een zwakke institutionele structuur. Eerst komen ambtenaren bijeen om de voorwaarden voor een vervolgontruïting te bepalen en daarna bekijken de vergaderingen of de bepalingen van Helsinki uitgevoerd zijn en of er nieuwe regels bij moeten komen. Daarna volgt het slotdocument.

Deelnemende landen

De deelnemende landen waren alle Europese staten met uitzondering van Albanië, de Verenigde Staten en Canada. Binnen die groep zijn een aantal blokken te onderscheiden:

- De twaalf EG-landen
- De zestien NAVO-landen
- De zeven Warschau-Pact-landen

De twaalf *Neutral- and Non-Alligned (NNA)* landen.

CVSE

De Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) is geen organisatie zoals bijvoorbeeld de NAVO. De NAVO kenmerkt zich als organisatie door het feit dat de zestien landen in Brussel een hoofdkwartier hebben waarin allerlei militairen en burgers uit de zestien landen zich op een min of meer permanente basis bezighouden met het dagelijkse bestuur en de planning en coördinatie van de NAVO. Om de zoveel tijd wordt er door de ministers van Defensie topoverleg gevoerd en ook de bevelhebbers van de zestien legers komen regelmatig bij elkaar om allerlei zaken te bespreken.

De CVSE is geen organisatie

De CVSE daarentegen kan niet als een organisatie worden beschreven. De hierboven beschreven structuren van de NAVO zijn niet te vinden bij de CVSE. De CVSE kan het best worden beschreven als een proces. Dit CVSE proces, ook wel het Helsinki-proces genoemd, werd in 1972 in Helsinki opgestart. Daarna volgden de conferenties van Begrado van 1977-1978, van Madrid van 1980-1983 en van Wenen van 1986-1989.

Deze vervolgconferenties waren echte werkconferenties. Zij werden wel afgesloten met een slotdocument maar niet meer ondertekend door de staatshoofden. Het waren dus geen topconferenties. Op 21 november 1990 werd pas de tweede Topconferentie op aandringen van Gorbatsjov in Parijs gehouden.

Naast deze grote conferenties werden werkgroepen van experts ingesteld die zich met een bepaald probleem bezighouden. Dit heeft ertoe geleid dat sinds 1975 over een groot aantal zaken is onderhandeld in het kader van het CVSE proces. Zowel de grote conferenties als de gespecialiseerde werkgroepen hebben slotdocumenten geproduceerd.

Een voorbeeld van zo'n gespecialiseerde werkgroep is de "Conventional Armed Forces in Europe" (CFE), ofwel de Conventionele Strijd-

krachten in Europa (CSE). Zij zijn met de onderhandelingen gestart in 1989 in Wenen. Hierover is in 1990 een akkoord bereikt. De akkoorden hielden in dat elk land van een bepaald soort wapen slechts een bepaald aantal mocht hebben. De rest moest vernietigd of afgestoten worden. De implementatie is nu volop bezig. Verificatie-missies controleren de voortgang hiervan. Als gevolg van die akkoorden moet Nederland nu bijvoorbeeld de YP 408 en de Leopard IV afstoten. Een ander voorbeeld is de conferentie over de vertrouwen wekkende maatregelen die ook in 1989 in Wenen is opgestart (CSBM, "Conference on Security Building Measures"). Al in 1984 werd hierover een conferentie gehouden, CDE, "Conference on Disarmament in Europe". Hierin werd bepaald dat oefeningen door waarnemers uit andere landen bezocht mochten worden, werd er een kalender met een oefenschema aangeleverd, en mochten inspecties worden gehouden.

Op elke conferentie werden de afspraken en voorbereidingen voor de vervolgconferentie gemaakt. Daarnaast kent het CVSE-proces slechts een klein secretariaat dat eigenlijk alleen enkele administratieve taken vervult. Het gastland voor de volgende Conferentie levert daarbij de uitvoerend secretaris en de staf.

De CVSE na 1990

Met de ineenstorting van het communisme in Oost-Europa en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie openden zich nieuwe perspectieven voor het CVSE. In de slotakte van de Topconferentie van Parijs in 1990 kan men lezen dat de deelnemende landen de democratie als het enige systeem van regeren beschouwen en dat de vrije-markteconomie het meest verkiesbare economische systeem is.

Het veiligheidssysteem moet door het wegvallen van de Oost-West tegenstellingen een nieuwe impuls krijgen. De NAVO kan in haar huidige vorm, die gericht is op verdediging, niet aan de nieuwe eisen voldoen. Drie opties voor een nieuw systeem werden overwogen: De NAVO zou uitgebreid moeten worden, de CVSE moet een nieuw collectief veiligheidssysteem opzetten of de twee moeten elkaar aanvullen. Het handvest van Parijs stuurt aan op de derde optie. In dit handvest is voorzien in een tweejaarlijkse Topconferentie en een

jaarlijkse bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse zaken. Daarnaast zijn een aantal kleine vaste instellingen opgericht zoals:

1. Een vast secretariaat in Praag
2. Een "Conflict Prevention Centre" in Wenen
3. Een bureau voor vrije verkiezingen in Warschau
4. Een Comité van seniore functionarissen die de ministerraad moeten voorbereiden en de besluiten moeten uitvoeren.

De CVSE heeft dus na Parijs een meer institutionele vorm gekregen. Het CVSE blijft echter een aanvulling op al bestaande organisaties die zich met Europa bezighouden zoals de NAVO en de EG.

Op de korrel: de M-80

kap R.C. de Jong

Inleiding

In dit nummer wordt de M-80 behandeld, een pantser-rupsvoertuig van Joegoslavische makelij. Het is, evenals de in nummer 8 behandelde BOV, een goed voorbeeld hoe het voormalig Joegoslavië altijd getracht heeft om zo onafhankelijk mogelijk in de wereld te staan. Door het ontwerpen van eigen modellen valt de noodzaak voor buitenlandse steun weg.

Ontwikkeling

De M-80 (afbeelding 1) is een pantserinfanterie gevechtsvoertuig dat voor het eerst zijn opwachting maakte tijdens de parade van Belgrado in mei 1975. Hoewel het een Joegoslavisch ontwerp is, worden er talloze buitenlandse componenten in verwerkt. Zo is de motor identiek aan die van de Franse AMX-10P, is de SAGGER anti-tank raket van Joegoslavisch fabrikaat en het 20 mm kanon een licentiebouw van Zwitserse oorsprong.

Tot begin jaren negentig was de gangbare naam voor de M-80 nog M-980, maar begin '91 is de naam omgezet in M-80.

M - 80

De romp van de M-80 is gemaakt van glas staal, hoewel er aanwijzingen zijn dat op niet kritieke plaatsen ook wel aluminium is verwerkt. Aan de voorzijde biedt de bepantsering bescherming tegen 20 mm projectielen op 100 mtr (of meer). De rest van de bepantsering biedt bescherming tegen 7,62 mm pantser doorborende munitie op dezelfde afstand.

De M-80 biedt ruimte aan tien man: bestuurde en torenschutter, die altijd in het voertuig

DOA
STCIE 1 LK
SIE CONTROLLER
SIE COMMUNICAT
SIE LUA

1 DIV "7 DEC"
STSTCIE 1 DIV "7"

12 MECHBRIG
STSTCIE 12 MECHI
41 PAINFBAT
101 TKBAT
11 AFDRA
12 BRIGPAGNCIE
13 BEVOICIE
12 HRSTCIE
12 BRIGGNKCIE

13 MECHBRIG
STSTCIE 13 MECHI
17 PAINFBAT
11 TKBAT
12 AFDVA
13 PAGNCIE
12 BEVOICIE
13 HRSTCIE
13 BRIGGNKCIE

52 PAINFBRIG

101 DIVVAGP
STSTBT 101 DIVVAGP
154 AFDVA
108 BTVA
101 AMBT

104 VERKBAT

102 EOVICIE

4 DIV
STSTCIE 4 DIV

41 LTBRIG
STSTCIE 41 LTBRIG

103 VERKBAT

42 PAINFBAT

41 TKBAT

41 AFDVA

41 PALUABT

41 PAGNCIE

41 BEVOICIE

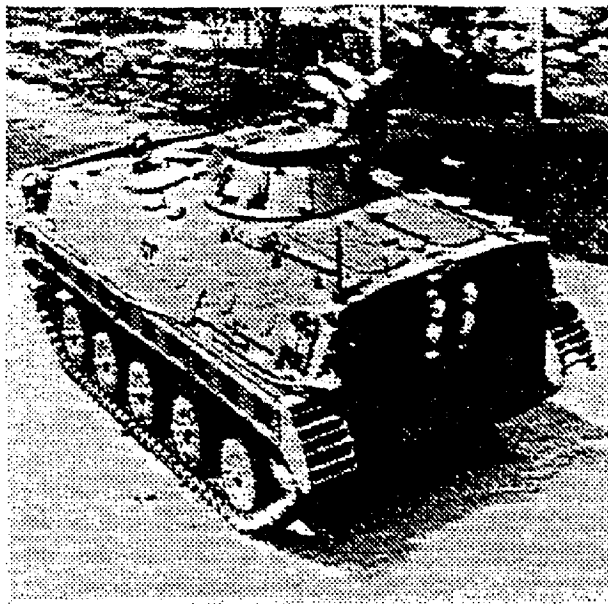
41 HRSTCIE

41 BRIGGNKCIE

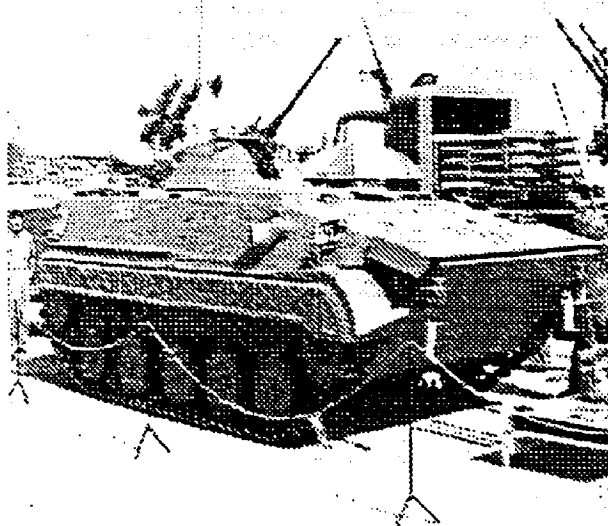
125 HRSTCIE

42 MECHBRIG

STSTCIE 42 MECHBRIG

Afbeelding 1;
M-80

Afbeelding 2;
BVP M80A

COLOF

INFO-S

is een tweeweke
van

101 Mij
Van Haefter
MPC 1
Postbus
7300 EB A

Telefo

pt 055 - 5
mdtn 573
fax 40

Redact

maj L. Hai
kap R.C. d
tint J.P. D

Vormgev

101 Mij

INFO-SCOOP wordt ve
secties 2 van bataljons
mede al die onderdelen
Landmacht welke funct
hebben bij actuele infor

Zij die INFO-SCOOP ne
maar dit wel wensen k
contact opnemen met
bovenstaand telefoonn
gaaf van redenen waar
SCOOP wensen te ont

VERZENDLIJST

C 1 LK
CS 1 LK
G1 1 LK
G2 1 LK
G3 1 LK
G4 1 LK
G6 1 LK
C STCOGP 1 LK

blijven, voe
bewapende

De bestuur
"zicht onder
periscopen,
vervangen in
zichtapparaat

De voertuig
der, en hee
koepel (niet
Voor dit ke
zoeklicht ge
diend kan w

Rechts naar
partiment m
het dak en
voertuig. De
schijnlijkheid
genoemde Al

De éénmanst
geplaatst en
In de toren i
met een vuu
gevoed word
kunnen zowi
(Armour Pier
worden. De l
rend vermoge
Tegen lucht
1500 meter
op gronddoele

Aan de achte
twee SAGGi
bracht. Met d
kunnen doeler
worden. In he
schijnlijkheid n
voerd. In de t
zier aangebrac

Het manscha
achterzijde va
voertuig kan d
de deuren verla
schietpoort en
Aan elke zijka
nog drie schiet
gemonteerd.

De M-80 is v
behulp van zi
voertuig te wat
plaat uitgekapt

106 TBAT	T.A.V. SIE S2
101 MATVZGBAT	T.A.V. SIE S2
111 MATVZGBAT	T.A.V. SIE S2
102 APLBAT	T.A.V. SIE S2
103 APLBAT	T.A.V. SIE S2
<u>KCT</u>	<u>T.A.V. SIE S2</u>
STSTVZGCIE KCT	
104 WRNVERKCIE	
108 COTRCIE	
SCHOOLINSTRCIE	T.A.V. SPECGP INL
<u>101 BAT KMAR</u>	<u>T.A.V. SIE S2/3</u>
<u>CO NL TR S/M</u>	
<u>GPH</u>	<u>T.A.V. SIE S2</u>
STSTSQ GPH	
LOGSQ GPH	
288 SQ	
289 SQ	
300 SQ	
<u>CVV</u>	<u>T.A.V. SIE S2</u>
<u>SMID</u>	
<u>DOKL AFD I & V</u>	<u>T.A.V. PINL</u>
Sie MV-3	T.A.V. MAJ BEEKMAN
<u>111 CIDET</u>	
<u>448 CIDET</u>	
SIE MV	T.A.V. AOG BLOK
<u>460 CIDET</u>	
<u>461 CIDET</u>	
<u>NTC</u>	<u>T.A.V. SIE G2</u>
PMC GLD/FLD	
<u>COKL</u>	
OCI	T.A.V. ORTAC
VOC	T.A.V. INSTRGP VV
<u>DEFENSIE LEERGANGEN</u>	<u>T.A.V. LKOL SLEZAK</u>
<u>STAF MDD</u>	
GWK MDD APELDOORN	
<u>IGK</u>	<u>T.A.V. LKOL DE VRIES</u>
<u>REDACTIE</u>	
<u>"DE ONDEROFFICIER"</u>	<u>T.A.V. AOG PAULUS</u>
<u>1 (BE) LK</u>	
<u>ILRRPS</u>	<u>T.A.V. MAJ LEFEVRE</u>

Habyarimana, Juvenal: President Rwanda

Bahutu (Hutu): 89% van de bevolking, Kleine Bantu-talige negers, landbouwers

Batutsi (Tutsi): 10% van de bevolking, grote, Noitische Hamitische volksgroep, nomaden (veehouders)

Batwa (Twa): 1% van de bevolking, oorspronkelijke bewoners Rwanda (Pygmeeënvolk)

FPR: Front Patriotique Rwandais (ook wel Inkotanyi), groep Rwandese Tutsi rebellen die vanuit Oeganda de Hutu in Rwanda willen verdrijven. Waren in vroegere jaren uit Rwanda naar Oeganda gevlucht.

MDR: Mouvement Democratique Republicain (Rwanda), één van de nieuwe politieke partijen sinds de nieuwe grondwet. Dit is de oppositie-partij. (Hoofdzakelijk bestaande uit Tutsi)

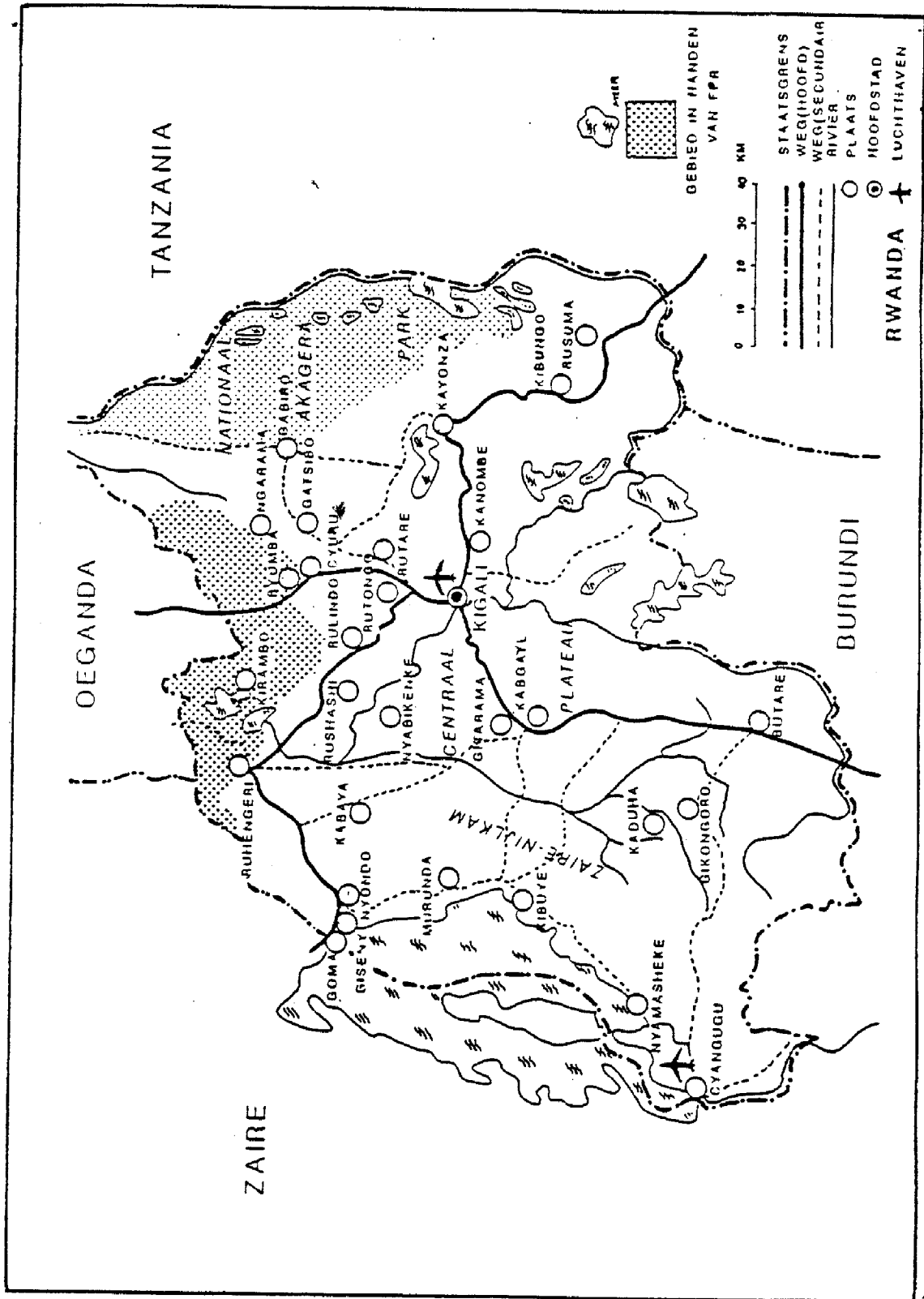
MRND: Mouvement Revolutionaire National pour le Developpement, de eerste toegestane politieke partij en tevens regeringspartij in Rwanda (Hutu)

Museveni, Joweri: President Oeganda (Tutsi)

NRA: National Resistance Army (Oeganda), leger waarmee Museveni de macht greep in Oeganda

	Samenstelling bevolking	regeringsmacht
Rwanda	89% Hutu 10% Tutsi 1% Twa	Hutu (Habyarimana)
Oeganda	Voornamelijk Bantu en wat Tutsi vluchtelingen uit Rwanda	Tutsi (Museveni)
Boeroendi	84% Hutu 15% Tutsi 1% Twa	7 Tutsi ministers en 15 Hutu ministers Hutu president (Ndabay-e)
Tanzania	Voornamelijk Bantu en wat Tutsi vluchtelingen uit Rwanda	Bantu (Nyerere)

Tutsi vluchtelingen uit Rwanda weken uit naar Oeganda en Boeroendi in grote aantallen en in kleinere mate naar Tanzania en Zaire.

BRON : DOKL I EN V

